

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Poštenost – roko na srce

»Ogibati se je treba zmotnega mnenja onih, ki mešajo religijo z neko stranko tako zelo, da trdijo, da so njihovi nasprotniki skoraj prenehali biti katoličani. To se pravi potisniti neupravičeno politične stranke na vzvišeno področje religije, hoteti uničiti bratsko edinstvo in odpreti vrata za pogubne težave.«

(Iz okrožnice »Cum multa« papeža Leona XIII.)

Cigav je ta glas? Ni to beseda slovenskih kmetov, ki jih ves tisk Jugoslovanske tiskarne vidi v Ljubljani, ampak je svarilo vrhovnega poglavarja rimsko-katoliške cerkve.

Katoličanu beseda, oziroma papeževo apostolsko pismo ni krpa papirja, kakor nekdanjemu nemškemu cesarju mednarodne pogodbe, ampak svet nauk in navodilo za življenje.

Mi smo v tisku in besedi ponovno naglašali resnico, ki jo v zgoraj omenjeni okrožnici tako odločno zastopa tudi sam papež. In kaj se nam je zato zgodilo? Tisti, ki bi bili morali najbolj zvesto poslušati papeževe besede in se po njih tudi ravnati, so nas proglasili za brezverce in komuniste.

V čem je torej naš greh? Samo v dejstvu, da smo možato in brez hinavščine zastopali isto načelo, ki ga odločno brani tudi sam papež. Dejali smo in pravimo, da boji vera ločena od politike in vzvišena nad njo. Vera namreč uči večnih resnic in kaže človeku pot v čim popolnejše duhovno življenje. Politika pa je izključno posvetna zadeva in je njena naloga, urediti tukajšnje, torej sedanje življenje tako, da bo za vse ljudi čim bolj znošno. Politika se torej pēča v prvi vrsti z materijalnimi vprašanji in je vprav radi tega čisto kruta in brezobzirna.

Če je politika taka pri velikih narodih, ne more biti drugačna pri nas Slovencih, ki nas je komaj češica in moramo zato napeti vse svoje sile, da nečemo izginiti.

Tudi Poljakom je papež po kardinalu Gasparriju leta 1929. poslal pismo, v katerem pravi med drugim: »Toda Katoliška akcija kot taka pa že radi svoje narave in svojkega namena, kar smo zgoraj razložili, nikakor ne sme stvarjati kakršne koli stranke ali služiti partikularnim koristim ali drugim političnim nameram.«

To so jasne in odločne besede in podobne so bile govorjene tudi Katoliški akciji v raznih drugih narodih.

Spričo tega vprašamo, kako se strinja s tem duhom in s temi navodili ravnanje tistih ljudi v Sloveniji, ki katoliško veroizpovedanje smatrajo za svoj monopol. Ali je pri nas mogoče ločiti strogo versko gibanje od

političnega, poudarjamo, zagrizeno-strankarsko-političnega dela, če v obeh teh panogah nastopajo (če že ne popolnoma iste) vsaj tako blizu stoječe si osebe, da bi lahko o mnogih rekli, da so ena duša v več telesih?

Na to vprašanje naj slovenski javnosti odgovore gospodje, ki jim naše besede veljajo. Odgovore naj nam odkrito, pošteno in po vesti, če so takega odgovora še zmožni. Zavihanje in psovanje, ki se tako rada šopirita z njim njih mariborsko in ljubljansko glasilo, namreč nas ne zadene in nikomur ne koristi. Samo jasnost, poštenost in odkritost lahko razčisti ozračje in rodi na vse strani koristne sadove!

Ali gre v politiki za vero?

Mnogi pri nas skušajo svoje strankarsko-politične težnje kriti z izgovorom, da bi bila

brez njih političnega delovanja pri nas vera v nevarnosti.

Vprašamo pa: Kdo pri nas veri dela kako silo? Ali nam veste povedati, da bi bili kdaj koga ovirali v izvrševanju njegovih verskih dolžnosti ali mu storili kako krivico zato, ker je bil veren? Ali naši ljudje ne hodijo v cerkev, ne dajejo otrok krstiti, jih ne pošiljajo k veronauku? Ali ni morda ravno Slovenija tista uboga vdova, ki daje svoj beraški dinar v obliki prostovoljnega davka za verske namene?

Kje je potem nevarnost?

Ne, gospoda, nobene nevarnosti ni, pač pa je mnogo pohlepa po oblasti, je vse polno maščevalnosti in krutosti, ki se pod lažnim plaščem skriva in divja nad nedolžnimi.

In to je edino in največje berzversko in protiversko delo, kar jih je kdaj Slovenija videla in poznala.

Kmetska zaščita

Dolgovi za nakup zemlje

Kmetova zadolžitev ne izvira samo iz jemanja blaga na kredit, ali jemanja posojil za popravo hiše in gospodarskega posloplja. Dober gospodar ima večno željo, da bi razširil svojo zemljiško posest. Zato gleda, da kupi zemljo, če je kje naprodaj. Do leta 1930 je bila zemlja prav draga in marsikdo kljub ugodnim cenam poljskih pridelkov ni mogel vse kupnine takoj plačati. Poznejša leta, zlasti leto 1931 in 1932 so preobrnila vse račune, ki so bili napravljeni prej. Zemlja je izgubila vrednost, zgubili so jo tudi pridelki. Čim bolj smo oddaljeni od časa, ko se je sklenila pogodba, tem težje izpolnjujemo plačilne obveznosti.

Zato tudi uredba od 26. septembra 1936 upošteva to reč in daje posebne predpise za znižanje dolgov, izvirajočih iz nakupa zemlje.

Ima posebne predpise za agrarno zemljo in posebne za drugo.

L. Določila o zemlji, ki ni bila pod agrarno reformo

Kupnina za zemljo, ki je bila kupljena pred 20. aprilom 1932, se poravnava različno in sicer na drug način, če je določena v poljskih pridelkih, pa spet drugače, če je določena v denarjih.

Cena, dogovorjena v poljskih pridelkih, ostane neizpremenjena

Tudi ostanejo nespremenjeni roki, v katerih naj se kupnina izplača. Le neurejeni obroki, ki so do 26. septembra 1936 že do-

speli, se razdele na tri dele, od katerih je prva dva poravnati najdalje do 15. novembra 1936, a zadnjega do 15. novembra 1937. leta. Seveda bo treba redni obrok v l. 1937. ravno tako plačati.

Pri nas ta način kupovanja zemlje ni bogve kaj razširjen.

Cena, dogovorjena v dinarjih, pa se občitno spremeni.

Določil se takorekoč nanovo. Za temelj kupnine se vzame povprečna vrednost, ki jo je imela kupljena zemlja v času od 1. oktobra 1935 do konca septembra 1936, torej nekako zadnje leto pred uredbo o kmetijskih dolgovih. Povprečna je tista vrednost, ki je v dotičnem kraju splošno veljala za podobno zemljo in je lahko torej za tvojo zemljo nekoliko višja ali nižja, vendar pa približno enaka.

Kdor je za zemljo, kupljeno do 20. aprila 1932, plačal dvakratno današnjo povprečno prometno vrednost, je plačal že vse, čeprav je bila prvotna kupnina znatno višje dogovorjena. Če ni plačal dvakratne vrednosti, je dolžan dodati le še razliko do te vrednosti. Ako je plačal več, nima pravice do povračila presežka. Kdor pa je vendarle tako trdovraten, da zahteva presežek, mora prodajalcu vrniti zemljo, ta pa njemu kupnino, ki se zmanjša za toliko, kolikor bi za leta dejanskega uživanja znašala zakupnina za dotično zemljo. V tem primeru je torej možno razbiti pogodbo.

Pogodba pa se lahko razveljavi še v naslednjih primerih: Kupec, ki je plačal le del kupnine, sme odstopiti od pogodbe in vrniti zemljo prodajalcu, če se odreče kupnini, ki

jo je že plačal. Če je plačal manj, kakor bi znesla zakupnina za dobo dejanskega uživanja, mora še pridati dotično razliko. Le kuppec, ki je zaščiten kmet in je kupil zemljo pred 20. aprilom 1932, se sme na tak način osvoboditi svojih obvez.

Nasprotno pa sme tudi prodajalec, ki je zaščiten kot kmet, zahtevati od kupca — toda le kmeta — povračilo zemlje proti povračilu kupnine, če je je prejel že več, kot bi znesla zakupnina v času uživanja.

Vrednost zemlje in višino zakupnine ugotavlja okrajno sodišče, kjer zemlja leži. Mislim, da je proti prvemu izreku dopustna pritožba na okrajno sodišče.

Teh ugodnosti se poslužuje lahko vsakdo, ki je zaščiten kot kmet in je kupil zemljo do 20. aprila 1932. Če je že vknjižen kot lastnik ali ne, ne pomeni nič, ker je odločen dan, ko se je sklenila pogodba, bilo ustna ali pismena.

Ugodnosti, ki jih uredba nudi za ostale dolgovce, pa se glede kupljene zemlje ne moreš poslužiti.

II. Določila o agrarni zemlji

Zemljo, za katero si dogovoril odplačilo samo v poljskih pridelkih, odplačaš tako, kakor si se domenil. Velja torej v celoti pogodba. Zemljo, za katero si dogovoril odplačilo sicer v določenih poljskih pridelkih, a z omejitvijo, da lahko daš namesto blaga tudi denar, plačaš v blagu ali denarju, kakor izbereš.

Zemljo, za katero si dogovoril odplačilo

samo v denarju, lahko plačaš na dva načina. Prvi je, da daš denar, to je da se držiš pogodbe. Drugi pa je ta, da daš namesto denarja pšenice. Pšenice daš toliko, kolikor si je mogel na dan sklepa pogodbe za zemljo kupiti za tisti znesek, ki si ga danes dolžen. Primer: pogodbo si podpisal 1. januarja 1929 in si takrat plačal na ljubljanski borzi za 100 kg pšenice Din 180—; danes, ko je došel obrok tvojega plačila, pa dobiš 100 kg pšenice za Din 120— in z njo plačaš v resnici vsoto Din 180—.

Pšenica je tedaj merilo vrednosti za denar in se tvoja obveza dejansko zniža tako, kakor je padla cena pšenice. Ta način plačila bo gotovo prišel v poštev večji del v južnih krajih, pri nas pa morebiti v Prekmurju; je pa dvomljivo, če še kje drugod.

Kjerkoli se vrši denarni obračun, je vzeti za podlago še neplačano glavnico in obresti do 15. novembra 1935. To končno vsoto odplačaš v 10 zaporednih letnih obrokih, in odrajaš obrok za leto 1935, seveda, če ni še poravnal, ter za leto 1936 najkasneje do 15. novembra 1936.

Agrarni interesi, ki so dobili zemljo od države, se ne morejo sklicevati na te predpise. Sklicujejo se nanje lahko samo glede zemlje, ki so jo dobili od drugih oseb in ustanov, katere je prizadela agrarna reforma.

Način, kakor je predviden za znižanje tukaj obravnavanih dolgov, je videti precej pravičen, vsekakor pravičnejši v primeri s splošnim znižanjem drugih dolgov.

Dr. S. Goljar.

Predstavnice slov. zadružništva zahtevajo takojšnjo preureditev kmetske zaščite

Zastopniki podpisanih zvez, zbrani dne 19. novembra 1936 na konferenci v Ljubljani, ugotavljajo, da bi izvedba Uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov z dne 25. septembra 1936 pomenila za pri njih včlanjene zadruge in hranilnice nepopravljivo škodo, saj bi jim po pretežni večini bil zelo otežkočen, če že ne nemogočen nadaljnji obstoj. Treba je upoštevati posebne gospodarske prilike, ki vladajo v dravski banovini in ki tudi nujno zahtevajo poseben način razdolžitve kmetov, in sicer tako, da se v polni meri zagotovi nadaljnji neokrnjeni obstoj kreditnega zadružništva ter samoupravnih hranilnic, torej denarnih zavodov, ki so tekom dolgih desetletij s svojimi izredno cenjenimi posojili bili v pomoč ne samo gospodarsko šibkemu človeku, kmetu in delavcu, marveč hrbtenica celokupnega slovenskega gospodarstva sploh.

Podpisane Zveze so že opetovano same predlagale, da se izvede potrebna razbremenitev kmeta, ki je zašel radi vladajoče gospodarske krize v take tožkoče, iz katerih se sam z lastno močjo ne more rešiti. Tudi so podpisane Zveze slej ko prej pripravljene po svojih močeh prispevati k rešitvi tega perečega problema, vendar mislijo, da je možna rešitev, ne da bi se pri tem ogražal obstoj obstoječih denarnih zavodov.

Z ozirom na navedeno smatrajo podpisane Zveze, da je možna za dravsko banovino rešitev na sledeči način:

1. S posebno, dodatno uredbo naj se izločijo iz veljavnosti nekaterih določil Uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov od 25. septembra 1936 terjatve kreditnih zadrug in samoupravnih hranilnic s sedežem v dravski banovini nasproti kmetskim dolžnikom, ki imajo svoje bivališče v dravski banovini, tako, da ostanejo dolžniki, ki jih označuje omenjena uredba, še nadalje pri dosedanjih upnikih.

2. Za vse kmetske dolžnike naj velja načelo individualne zaščite in to po predpisih in načelih, ki so določena v čl. 24.—29. ome-

njene uredbe za kmetske dolgovce nad 25.000 dinarjev.

3. Da se razbremenijo sodišča in pospeši čim hitrejša presoja, predvidena pod točko 2., naj se ustanovijo posebne posredovalne komisije na sedežih vseh okrajnih sodišč, in le v onih primerih, kjer se ne doseže sporazum, naj razpravlja pristojno okrajno sodišče. Člani komisije naj bi bili zastopniki političnega, finančnega in občinskega oblastva ter zvez denarnih zavodov, pri katerih so upniki včlanjeni.

4. Da se zaščiti v vsakem oziru interes države, naj finančno ministrstvo vrši nadzor po svojih organih, zlasti glede uporabe rezervnih fondov, ki se pritegnejo h kritju odpisov na podlagi prečiščene bilance z dne 31. decembra 1936.

5. Vse ostale določbe uredbe z dne 25. septembra 1936 naj ostanejo v veljavi, v kolikor seveda ne nasprotujejo gornjim načelom.

Zveza Slovenskih zadrug

Zadružna zveza

Zveza Jugoslovanskih hranilnic,

Likvidacija kmetskih dolgov

Ne le iz Slovenije, ampak tudi iz drugih krajev države so razne organizacije denarnih zavodov predložile vladi svoje predloge za spremembo Uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov.

Kakor poročajo nekateri zagrebški listi, je vlada v bistvu že pristala na razne spremembe. Službeno tudi poročajo iz Beograda, da se proučuje podaljšanje predvidenih rokov, zlasti onega, po katerem bi bili morali zavodi že do 20. t. m. pozvati kmetske dolžnike, da plačajo prvi obrok, nakar bi bili morali kmetski dolžniki takoj položiti določene zneske.

V nekaj dneh bo vprašanje revizije uredbe predloženo ministrskemu svetu. Kakor je

videti iz tega, so bili prebučni slavospevi nekaterih listov ob rojstvu tega deteta vendar malo prezgodnji in je spet obveljalo staro kmetsko pravilo: »Ne hvali dneva pred večerom!«

Simon Gregorčič

Letos je minilo 30 let, odkar je na veke zatisnil oči »Goriški slavček«, eden največjih in najbolj odkritosrčnih naših lirskih pesnikov — Simon Gregorčič.

Kaj je bil Gregorčič slovenskemu narodu, najlepše potrjuje slovenski narod sam, ko prepeva njegove pesmi. Saj ni slovenske vasi v domovini in ne slovenske naselbine nikjer na svetu, kjer ne bi v nežni melodiji živela Gregorčičeva »Njega ni« ali »Nazaj v planinski raj«. Kolikokrat smo zlasti med vojno prepevali, ko smo tavali kakor preganjane zveri po bojnih poljanah: »Na nebu zvezde se vajo, na vasi fantje pevajo«.

Gregorčič pa ni bil samo lirnik, bil je tudi vznešen borec za pravice slovenskega naroda in za pravice slovenskega kmeta. Njegova prelepa oda »Kmetski hiši« bi morala viseti kot hišni blagoslov v vsakem našem domu:

»A vendar ne palač ogromnih
in njih blesku ne bom slavil,
a tebi, dom seljakov skromnih,
nesmrten venec rad bi zvil« —

Ali čutite iz tega veliko, globoko izpoved kmetstva? Ponosni bodimo nanjo in glejmo tudi, da je bomo vredni!

Naravno Gregorčič ni ugajal tistim, ki hočejo biti sami in edini. Kakor je bil nežen, je padal na njegovo glavo udarec za udarcem. Ze v zgodnji mladosti se je moral odpovedati svojemu idealu in s tem »več kot mi vsi je žrtvoval«, kakor sam poje v neki pesmi.

Tega ni prebolel vse življenje. Mahnič mu je pozneje zadal še sunke, ki so ga do kraja potrli in nežni cvet pristne slovenske pesniške duše je omahnil.

»On mirno spi«, lepota njegove poezije pa živi in bo živela, dokler se bo kje glasila slovenska beseda.

Kmetski upor v Mehiki

V mehiški zvezni državi Pueblo (Srednja Amerika) je vlada odredila novo razdelitev zemlje.

Vladna komisija je pričela z meritvenimi in razmejitvenimi deli. Tedaj pa je prišlo do nemirov in resnega upora med kmetskimi množicami.

Kmetje iz krajev Santa Cruz, Santa Thomas in drugih krajev, so napadli komisijo. Razvila se je prava bitka med vladnimi in kmeti. Po dosedanjih poročilih je 19 oseb mrtvih, mnogo pa bolj ali manj ranjenih.

Ta upor zopet potrjuje, kako tesen in živ je kmetov odnos do zemlje. Tega nikakor ni mogoče urejati s suhimi odloki in uredbami, ampak je treba mnogo razumevanja, spoštovanja tradicije in modre, v življenjskih skušnjah pridobljene obzirnosti. To ne velja samo za Mehiko, ampak za vsako pokrajino, kjer živi in dela na svoji grudi zaveden kmet.

Najlažji zaslužek

Če ste naročen na Kmetski list, morete plačati ob novem letu za celoletno naročnino din 30—, katere je v današnji dobi pomanjkanja težko zaslužiti. Če pa zberete listu med znanci in prijatelji do novega leta vsaj 6 novih naročnikov, potem Vam ni treba za ta denar skrbeti, ker Vam bomo za protiuslugo pošiljali Kmetski list celo leto 1937. popolnoma brezplačno.

625,000.000 Din več od lanskega leta

Finančni minister Dušan Letica je predložil nov državni proračun, ki znaša 10 milijard 949 milijonov dinarjev in je za celih 625 milijonov dinarjev večji od lanskega. Po sodbi merodajnih krogov je to znak izboljšanja gospodarskih prilik v državi, saj si drugače ni mogoče tolmačiti takega ogromnega povečanja državnega proračuna.

Madžarske sanje o reviziji

O reviziji je toliko pisanja in govorjenja, da ne bo škodovalo, če našim čitateljem vsaj v glavnih točkah povemo, kaj Madžarska razume pod revizijo. Grof Bethlen želi prilično tole:

1. Sedmograška (danes del Romunije) naj postane samostojna vmesna država med Madžarsko in Romunijo.
2. Vse ozemlje, ki je po trianonski mirovni pogodbi bilo ločeno od Madžarske, a žive na njem ljudje, ki spadajo v madžarsko jezikovno območje(?!), je treba brezpogojno vrniti Madžarski.
3. Avtonomija za Slovaško in Podkarpatsko Rusijo pod mednarodno kontrolo.
4. Plebiscit (ljudsko glasovanje) v Banatu in Bački.

Kakor je iz tega razvidno, imajo Madžari izvršten apetit in tudi precej bujno domišljijo. Oboje lahko kroji le skalno trdna složnost in enotnost Male antante, ki mora dokazati svetu in Madžarom, da naša s toliko krvjo odkupljena svoboda ni eksportno blago kakor mast, loj ali — backi.

Posvetovalni odbor pri oddelku za likvidacijo kmetских dolgov

je ustanovila Privilegirana agrarna banka. V ta odbor so bili imenovani: Vl. Vujnović, načelnik min. za kmetijstvo, Joža Tašner, načelnik min. pravde, dr. Milutin Bošković, inšpektor min. trg., Dušan Djordjević, svetnik finančnega min., dr. Marković, pravni svetnik PAB in Pavel Životić, glavni tajnik PAB.

Ta odbor ima nalogo, da daje navodila za reševanje vseh prošelj, vlog in zahtev, ki se tičejo izvajanja uredbe o likvidaciji kmetских dolgov in pravilnikov ter pospešiti in poenostaviti upravne postopke, ki so v zvezi z zaščito.

Nova ruska ustava

Dne 25. novembra se je sestal v Moskvi zvezni kongres sovjetrov, ki bo sprejel novo rusko ustavo. Načrt ustave je bil že pred pol letom objavljen in je o njem razpravljala vsa ruska javnost, strokovne in znanstvene organizacije ter posamezne zvezne republike in samoupravne dežele.

Nova ruska ustava uvaža v Rusiji demokracijo življenje. Volilna pravica bo enaka, splošna, tajna in neposredna, s čimer bo prišla neposredno do izraza nacionalna in socialna volja ruskega kmeta v vsem političnem življenju.

Z novo ustavo hoče stopiti Rusija v krog onih demokratičnih držav, ki čuvajo svobodo človeka in njegovo pravico pred fašističnim nasiljem. Nobenega dvoma ni, da se izmučena Rusija uspešno otepa židovskega nasilja, njihovih neizvedljivih teorij in nauk in da iz dneva v dan bolj raste nacionalna zavest ruskega naroda in njegov vpliv na politiko mogočne Rusije.

Brez truda za Tebe — brez nevarnosti za Tvoje perilo!

Vsako nasilno odpravljanje nesnage pri pranju škoduje perilu. Perite zato s Schichtovim Radionom, ki varuje perilo in Vam prihrani naporno delo. Radion je popoln proizvod za nego perila. Uporaba je zelo preprosta:

1. Raztopite Radion v mrzli vodi.
2. Ko raztopina zavre, kuhajte najmanj 15 minut.
3. Splakujte perilo najprej v topli potem pa v mrzli vodi. Perilo bo ostalo dolgo časa kot novo in bo vedno snežnobelo.

Schichtov

RADION

POPOLNA NEGA PERILA

Doma in drugod

Teden domače politike

Združena opozicija

Med beograjsko in zagrebško združeno opozicijo se vrše vse češči obiski in po zatrjevanju dobro obveščenih političnih krogov so se njuna gledišča ne samo po vsebini sporazuma, temveč tudi v načinu izvedbe istega močno približala.

Po dr. Milanu Gavriloviću, zemljoradniškem prvaku, je bil v Zagrebu dr. Kostić, ki je nato obiskal beograjske opozicijske politike. Trdi se, da je prinesel sporočila dr. Mačka šefom beograjske opozicije.

Dr. Trumbić v Beogradu

Listi poročajo, da je prispel koncem preteklega tedna v Beograd znani hrvatski politik g. dr. Ante Trumbić. Obiskal je voditelje združene opozicije. Temu obisku pripisujejo politični krogi zelo veliko važnost in naj bi bil dokaz o doseženem sporazumu med zagrebško in beograjsko združeno opozicijo. V zvezi s tem se pričakujejo v našem političnem življenju važni dogodki.

Obćinske volitve 6. decembra

Rok za vlaganje kandidatnih list pri onih obćinah, pri katerih so razpisane volitve za 6. december, se bliža kraju. Naši možje in fantje imajo polne roke dela. Kakor zadnjič se tudi to pot kaže enotno volja vse opozicije, sloga naše neodvisne in svobo-

doljubne vasi, skupnost zavednega kmetско delavskega naroda na deželi.

Navzlic razmeram, ki vladajo na naši vasi in ki jih ne pomnijo najstarejši rodovi, navzlic obupnim gospodarskim in socialnim razmeram se hrbtenica naših kmetских mož in fantov ne krivi, se krepki značaji, ki jih vzgaja kmetско mladinska organizacija, ne lomijo, temveč korakajo nevzdržema naprej k popolni duševni osvoboditvi naše vasi, k njeni gospodarski osamosvojitvi in napredku.

Naša vas se danes povsem zaveda in to spoznanje se je utrdilo po težkih in hudih izkušnjah zadnjih let, da se ne more razviti nobeno kmetско in ne delavsko gibanje, torej noben socialni pokret, dokler se ne osvobodi naše podeželje hude more, ki ga tlači ob tla in dokler ne stre nadležnih pijavk.

Nov kmetски rod mora onemogočiti vsakogar, ki mu brani misliti po svoji glavi, ki mu že desetletja vsiljuje hlapčevskega duha, in suženjske pokorščine ter politične brezbriznosti. Ta borbeni rod, ki je po vojni pričel reorganizirati našo vas, ki je pričel potiskati škodljivce v kot, spodbirati njihov nesrečni vpliv na kmetskega človeka, ki je pričel dvigati kmetско in nacionalno zavest, ki je pričel kmetски narod politično izobraževati in ga vzgajati v krepke značaje in zavedne državljane, ta rod je vzel v roke tudi stvar sedanjih obćinskih volitev.

Ta kmetška misel ne trpi nobene razcepljenosti, ki so jo zanašali med njo razni mestni ljudje, politični obupanci ali koristolovci.

Vse ceni. čitatelje opozarjamo

na današnjo prilogo, ki smo jo priložili starim naročnikom v svrhu širjenja našega lista med kmetško prebivalstvo.

Našo vas mora politično družiti edinole kmetška in nacionalna zavest, to je oni duh, ki so ga sedanji politični oblastniki po načrtu dušili in zatirali.

Nikakor ni odločilnega pomena, ali dobi pri takih občinskih volitvah novo kmetško delavsko gibanje večino na svojo stran. Ne, to pa nikakor ni merodajno. Važno je to in je dokaz bližnje zmage, ako se skupina zavodnih borbenih in odločnih mož in fantov zbere na opoziljski listi, ki gre neustrašeno v volilno borbo in pove vsakomur, kaj misli in kaj hoče.

Iz tega duha, iz takega nastopa, iz take borbe se bo rodila v kratkem večina povsod, kjer še danes na videz vladajo tuje in kmetškemu rodu sovražne sile.

Zato možje in fantje, bodite vredni nasledniki Matije Gubca!

Zunanje - politični pregled

Središče borbe med fašizmom in demokracijo je še vedno Španija. Francove čete, ki že precej dolgo zavzemajo Madrid in je vedno rečeno, da ga zavzamejo najkasneje v 3 dneh, ga do trenutka, ko to poročamo, še niso zavzele. Minulo pa je med tem precejkrat po 3 dni.

Slika po »Jutru«

Antonio Primo de Rivera, vodja španskih fašistov, katerega je ljudsko sodišče obsodilo na smrt

Pač pa se mednarodni položaj radi Španije vedno bolj zaostruje. Nemško in italijansko priznanje Francove vlade je še vidneje podčrtalo

delitev Evrope v dva tabora

Tema dvema državama je v Evropi sledila doslej Madžarska, izmed izvenevropskih držav pa je priznala Francovo vlado doslej republika Chile.

Položaj je poostiril Franco sam, ki je obvestil države, da bodo njegove ladje pričele obstreljevati Barcelono in da ne odgovarja za imetje in varnost tujih državljanov.

Anglija

Je glede tega že povedala svoje stališče. — Obeh vojskujočih se strank v Španiji ne smatra za države in zato nimata pravice blokirati španske obale. Vsak napad na angleške ladje, ki vozijo vsaj 5 km proč od španske obale, bo smatrala Anglija kot sovražno dejanje z najhujšimi posledicami. V slučaju

bombardiranja španskih pristanišč zahteva v njih Anglija zase posebno varno cono.

Francija

zastopa slično stališče. Med obema državama je menda prišlo do soglasja v tem smislu, da sta Francija in Anglija odločeni braniti svoje interese. Če ne pojde drugače, nastopita tudi s silo. Anglija bo razen tega

Dr. Saavedra Lamas, argentinski zunanji minister in eden najodličnejših osebnosti v ženevskem Društvu narodov, je bil izvoljen za predsednika panameriške konference v Buenos Airesu, ki se bo vršila v teku meseca decembra t. l.

sklicala v London konferenco velesil. Na tej konferenci se bodo posvetovali o nadaljnjem zadržanju velesil nasproti generalu Francu. Francoska vlada je že prejela vabilo h konferenci. Ker bodo na konferenci razpravljali tudi o vprašanju miru na vzhodu, bosta verjetno zastopani tudi Poljska in Rusija.

Nemčija

v španskem vprašanju nastopa složno z Italijo. V ostalem pa se pripravljajo — če smemo verjeti zadnjim angleškim poročilom — v Nemčiji važne spremembe. Baje je Hitler pristal na mnenje svojih najbližjih svetovalcev, ki pravijo, da je obnova monarhije najboljša jamstvo za trajanje narodnega socializma kot državnega režima.

Baje se je mudila v Berlinu žena bivšega nemškega cesarja in glede tega govorila s Hitlerjem. Po dosedanjih poročilih pride v poštev za obnovljeni cesarski prestol drugi sin bivšega prestolonaslednika, princ Fridrich, ki ves čas najbolj navdušeno sodeluje z nemškim narodnim socializmom.

Avstrija

Avstrijski tajnik za zunanje zadeve, dr. Schmidt, je službeno obiskal Berlin. Na konferenci z njim je nemški kancelar ponovno poudaril, da se Nemčija ne bo vmešavala v avstrijske notranje zadeve. Obe nemški državi naj bi se pa v zunanjih zadevah našli na isti politični črti. Bolj počasi in z zaprekami potekajo gospodarska pogajanja med obema državama.

Med Poljsko in Romunijo

so se prijateljski stiki radi nemške nevarnosti še poglobili. To je dobilo vidnega izraza v obisku romunskega zunanjega ministra Viktorja Antonesca v Varšavi. Nemško rovarjenje v Gdansk in drzna trditev, da hočejo

to svobodno mesto pokloniti Hitlerju — za božični dar, sta menda na Poljskem streznila tudi Nemcem prijazne glave. Zdaj spoznavajo, koliko je vredno prijateljstvo slovanskih držav z nemškim imperijalizmom, ki hoče vprav na račun Slovanov razširiti svojo oblast in območje.

Po Hitlerjevem vzoru

Španski general Franco, poveljnik nacionalističnih čet in ministrski predsednik nacionalistične vlade, je imenoval ustanovitelja španske tujske legije, generala Milana Astraya, za tiskovnega in propagandnega šefa v svojem ministrstvu.

Anglija noče v mlin

Angleški listi, ki brez dvoma poznajo sedanji svetovni politični položaj iz prvega vira, presojajo sedanje stanje v Evropi zelo resno. Tudi vodilni angleški politiki govore resne besede, ki ne vzbujajo nič kaj rožnatih upov. Značilna je zlasti izjava angleškega ministrskega predsednika Baldwina. Pred kratkim je namreč dejal v nekem govoru, da se Velika Britanija »upira vsaki verski vojni med fašizmom in komunizmom«.

Ta izjava je značilna za sedanje mednarodno ozračje. Močno značilna pa je tudi za Anglijo, ki nikakor noče v mlin, kjer dva mlinska kamna — fašizem in komunizem — meljeta krvavo žito, od katerega svet pričakuje nove bodočnosti.

Žrtev klevetnikov

je postal francoski notranji minister Salengro, ki je bil po politični opredelitvi socialist.

Po znanih metodah so ga privrženci reakcije osumili, da je med vojno dezertiral k Nemcem. Že vojno sodišče je ugotovilo, da je ta govorica podla laž, in tudi zbornica je dala Salengru častno in nedvoumno zaupnico.

Klevetnikom vse to ni bilo dovolj in so vztrajno nadaljevali svoje zločinsko početje. To je v zvezi z drugimi udarci usode ministra tako potrla, da je sam odšel v smrt.

Reakcija in podlost sta pač povsod po svetu enaki in ljubljanski »Slovenec« ne bo nikoli opral zamorca, čeprav še tako zavija oči in z zlobnim zasmehom govori o rečeh, ki so sicer vsakemu zemljanu svete.

Ob smrti ministra Salengra se žalosti francoskega naroda pridružuje tudi slovenski kmetški narod in kliče: »Slava mučeniški žrtvi zlobne reakcije!«

Upamo pa, da je minister Salengro s svojo tragično smrtjo blagoslovil prapor demokracije in bodo polagoma našli pot do nje tudi oni, ki so danes še slepi.

Kmetska mladina

Slovenske gorice zborujejo

Kakor smo zadnjič objavili v »Kmetskem listu«, se je vršilo v nedeljo, dne 22. t. m. zborovanje kmetske mladine ptujskega Pododbora Zveze kmetskih fantov in deklet pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.

Že zjutraj so se pričeli zbirati naši tovariši(-ce), prijatelji in somišljeniki. Z velikim zanimanjem so pričakovali govorov naših kmetskih delavcev.

Zborovanje je otvoril predsednik domačega društva tov. **Hole Franc**. Pozdravil je navzočne, zlasti pa delegata Zveze tov. **Ivana Kronovška**, delegata ptujskega Pododbora tov. **Joško Tomažiča** ter zastopnike tovariških društev: **Sv. Bolfenk pri Središču**, **Hajdina pri Ptuj** in **Sv. Jurij ob Ščavnici**.

Tov. **Hole Franc** je uvodoma pojasnil namen in pomen naših društev, nakar je prevzel besedo tov. **Joško Tomažič**. Govoril je o prosvetnem in kulturnem delovanju naših društev, bodril navzočne k samozvesti in skupnosti dela na vasi. Predsednik Zveze

kmetskih fantov in deklet v Ljubljani tov. **Ivan Kronovšek** je močno podčrtal važnost kmetsko-mladinskih organizacij in dejal, da je skrajno potrebno organizirati slehernega človeka v lastno kmetsko organizacijo. Orisal je napačen račun poštenih kmetskih ljudi ter navajal žalostne posledice, ki jemljejo ugled naši vasi. Končno je podal smernice za vzgojo in izobrazbo članov in članic.

Za njim je govoril še tov. **Vlado Kreft** od Sv. Jurija ob Ščavnici. Vsi govorniki so bili deležni splošnega odobravanja.

Za tem je v imenu domačega društva poročal tovariš **Družovič Alojz** za društvo Sv. Bolfenk pri Središču, tov. **Joško Tomažič** in drugi za ostala društva. Tov. **Kreft** je poročal v imenu društva Sv. Jurij ob Ščavnici, katerega člani so si v letošnjem letu dogradili lasten Kmetski dom.

Končno je sledilo poročilo zastopnika ptujskega Pododbora, nakar se je tov. **Hole Franc** zahvalil govornikom za iskrene besede, poslušalcem pa za zvesto sodelovanje.

Sv. Bolfenk pri Središču

Društvo kmetskih fantov in deklet je priredilo v šoli predavanje: »Kmetska zaščita po novi uredbi«. Kako je bilo tako predavanje potrebno, je pokazal obisk, ki je bil zelo lep, saj so se udeležili tudi tisti, ki na naša dosedanja predavanja navadno niso prišli. Predavatelj tovariš **Košar** je zelo natančno obrazložil novi pravilnik, ki so mu vsi navzočni sledili z vidnim zanimanjem, ter še vmes stavili vprašanja, na katera so dobili izčrpen odgovor. Na koncu je bila izražena želja, naj društvo tudi v bodoče prireja slična predavanja o najnujnejših vprašanjih, ki nas zadevajo, kar bo društvo seveda radevolje storilo. Prihodnje kulturno predavanje »o kmetskem odru in dramatik« bo v nedeljo 13. decembra ob pol 3. uri v šoli, predaval bo tov. **Srečko Vittori**. Vsakdo, ki se za dramatiklo zanima, dobrodošel!

Ormož

Na svoji zadnji seji je Pododbor Zveze kmetskih fantov in deklet za ptujsko okrožje, na kateri so bila zastopana vsa društva, pripravil načrt kulturno-prosvetnega dela v bodoči zimi ter istočasno sklenil, da tudi letos Pododbor priredi dva prosvetno-organizatorična tečaja, in sicer: 4. in 5. januarja 1937 za fante v Ormožu, a 19. in 21. marca za dekleta v Ptuj. Vsako društvo pošlje na tečaj po tri člane(ice). Poleg tega bo sprejetih nekaj fantov in deklet iz vasi, kjer organizacije še ne obstojijo. Kdor se želi tečaja udeležiti, naj takoj vloži lastnoročno pisano prošnjo za sprejem in jo pošlje predsedniku Pododbora, pošta Sv. Bolfenk pri Središču. Na tečaju bodo predavali naši priznani strokovnjaki o vseh zadevah, ki jih mora poedinec kot javni delavec na naši vasi vedeti. Poleg tega pa bo tudi ogled raznih gospodarskih naprav. Fantje in dekleta, ki ste dovezetni za napredek, izkoristite ugodno priliko, udeležite se tečaja in s tem stopite v vrste kulturnih delavcev, ki hočejo priboriti naši vasi neodvisnost in lepšo bodočnost.

Blasnikova Velika Pratika za l. 1937.

je zopet izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celo naši izseljenci ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvodu je 5 Din. Dobi se v tiskarni **J. Blasnika** nasled. v Ljubljani, Breg št. 10 in 12 in v trgovinah.

Zadružništvo

Današnji dnevi imajo podobo, kakor da se pripravljajo na uničenje zadružništva. Slovenski narod je vsepovsod včlanjen v taki ali drugačni zadrugi, in skoraj nikogar ni, ki bi ne bil vezan z drugimi na nek enotni cilj.

Naš pokret predvideva pouk in vzgojo mladine v vseh pravicah. Zadružništvo je ne samo gospodarska, temveč tudi moralna os našega gibanja.

Oris zadružništva

Ji knjiga, ki jo je spisal zadružni ravnatelj g. **Trček Fran** v Ljubljani. Izdala jo je Kmetijska matica. Vsak kmetski fant in vsako kmetsko dekle naj s pridom seže po knjigi. Seznan naj se z gospodarskimi vprašanji, ki jih je zadružništvo že uspešno razrešilo in naj se zaveda, da je še nešteto možnosti, taka vprašanja tudi danes rešiti samo z zadrugo.

Knjiga naj služi našim tovarišem v prvi vrsti za splošno gospodarsko samozobrazbo. Pa tudi buditeljica ideje naj bo, da je v skupnosti vse mogoče doseči, vse mogoče premagati in da brez nje ni ničesar.

Knjigo imej vsak naš član, do podrobnosti jo preberi, bo naj tvoj učitelj, svetovalec in buditelj!

s. g.

Povsod govori

naš kri za nas

Kakor imamo Slovenci zahvalno nedeljo, ko se Bogu zahvaljujemo za prejete darove, tako imamo tudi

izseljeniško nedeljo,

ko se z ljubeznijo spominjamo vseh naših ljudi, ki so se morali radi kruha odtrgati od rodne grude in iti po svetu.

Naša kri trpi v Franciji, Nemčiji, na Nižozemskem, v vseh delih in predelih Amerike. Naša kri ustvarja svetu čuda — in vendar je in ostane naša.

Majhen narod smo in ne moremo izseljencem nuditi tega, kar jim lahko dajejo veliki in mogočni narodi. Mi jim ne moremo dati bogastva in gmotnih sredstev, da bi lahko postali enakovredni velikim in številnim. Tega pa, kar jim damo in dajemo mi, jim vendar ne more dati ves svet:

Z utripajočo ljubeznijo spremljamo vsak gib našega rodu, vsak utrip našega srca kjerkoli na zemeljski obli. Naša kri se tega zaveda in čuti, da smo Slovenci eno — bodi v Jugoslaviji, Franciji, Nemčiji ali tam daleč v Kanadi.

Ta zavest skupnosti in zvestobe do lastne krvi je poroštvo za — slovensko življenje danes in vekomaj.

Ne: Danes Slovenec — in nikdar več! — ampak: Ker danes Slovenec, zato vekomaj! — je naše geslo...

Mlatič

Čudna užaljenost

Kakor vidim iz poročil po dnevnikih, je ljubljanski list »Slovenec« vložil tožbo proti dnevnikoma »Jutro« in »Slovenski narod«.

Pa zakaj? Zato, ker sta trdila, da je »Slovenec« glasilo Katoliške akcije.

Reči moram, da sem se začudil ob tej novici. Sicer se ne vtikam v take reči in se mi niti ne zdi vredno razmišljati, čigavo glasilo je »Slovenec« in čigavo ni. To pač najbolje ve »Slovenec« sam in gospodje, ki mu vlada.

Več ko čudna se mi pa zdi »Slovenčeva« užaljenost. Če prav razumem pomen Katoliške akcije, želi z njo papež obnoviti in poglobiti krščansko-katoliškega duha v vseh vernikih katoliške cerkve. Zato je po mojem mnenju le častno, če kdo kak katoliški list proglasi za glasilo te akcije, čeprav uradno ni tako imenovano.

Zdaj res ne vem, kako je to. Ali »Slovenec« nemara sploh noče biti več katoliški dnevnik?

Še bolj važno je pa drugo. »Slovenec« toži, če kdo reče, da ta list nekaj je, ko pravi on, da to ni.

Kako si pa »Slovenec« in vsi njegovi zavzniki upajo pisati, da smo mi brezverski liberalci in komunisti, čeprav dobro ve, da smo samo pristaši kmetskega pokreta?

Rad bi vedel, kako »Slovenec« to dvojno moralo spravlja v sklad s svojo vestjo. Ali ga katoliška moralna tako uči?

Prosim ga, naj mi jasno in pošteno odgovori, ker bom moral sicer misliti, da ima »Slovenec« več vrst moral kakor najbolj rejeni gospodje — žepov.

Pesem in politika

Vsak mlatič rad poje in tudi ve, koliko je truda s pevskim zborom.

Pa pride v zboru eden, dva, ki — hote ali nehote — »zaľuľata«. Sijajen uspeh! Radi teh dveh je zbor zanič.

Pojdi, ljubi moj tovariš, ki mlatiš — menoj, preglej slovensko petje in reci, če ni na našem političnem koncertu prav tako. Dva strica bi rada godla na prvo violino, pa vpijeta, da je zbor za nič, ker sama ne znata. Res ne znata! Naj gresta vprašat v Zagreb. Samo k nam naj ne hodita po pomoč, ker smo kmetje in imamo mlatilnice in cepce.

»Za zmago križa«

»Delavska politika« piše: »Inozemsko časopisje ironizira (smeši) pisanje fašističnega tiska — ki neprestano povdarja, da se v Španiji vodi boj za zmago krščanstva nad brezboštvo in evropske civilizacije nad boljseviškim barbarstvom — ter pristavlja, da je vsekakor nekaj narobe v tem, da se mohadanci (Mavri iz Afrike) bore za zmago križa in črnci za zmago evropske civilizacije...«

Tudi meni to ne gre v glavo, ko nisem imel časa dolgo posedati po šolah. Drugi pa baje to razumejo. To so tisti gospodje, ki so

se proti lastnemu bratu pripravljeni zvezati, kakor sami pravijo, tudi — s hudičem.

Aha, zdaj se je še meni jelo svitati in sem začel razumevati — te gospode namreč, ki jim je najvišja, edina in najsvetejša zapoved — oblast.

O, strici, tudi mlatiču se včasih utrne. Zato ima pa upanje, da ga niti — peklenška zveza ne bo premagala.

Kdo ima prav?

Vse dnevno časopisje je pred kratkim poročalo o zapletu dveh knjig, ki jih je tam okrog l. 1920. napisal gospod Franc Erjavec, nekdanji učitelj in novinar, sedaj prosvetni referent v ministrstvu.

»Slovenec« je nato oznanil, da sta bili knjigi zaplenjeni že leta 1920., »Delavska politika« pa odgovarja:

»To ni res. Celo v času odkrite diktature so se Erjavčeve besede smele svobodno izpo-

sojati in razširjati. Ne vemo, zakaj hoče »Slovenec« v tej stvari prikrivati resnico. Prihajamo, da Erjavčeve knjige niso bile zaplenjene l. 1920., ko je bil Erjavec še ideolog kmetsko-delavske zveze in stare pravde, ampak šele prejšnji mesec, ko je bil že prosvetni referent.«

Tako torej »Delavska politika«. Jaz o tem gospodu kot ideologu stare pravde nič ne vem, vem pa, čeprav ne sedim v ministrstvu, da je Ivan Cankar napisal krasno zgodbo o prepričanju. Cankarjeve knjige niso zaplenjene, ker je bil fant tako odločen, da je umrl kot siromak. Letos smo obhajali spomin petdesetletnice njegovega rojstva. Mesto visokih besedi priporočam vsem poštenim kmetiskim mlatičem, naj si tisto Cankarjevo zgodbo o prepričanju skrbno prečitajo. Razumeli bodo marsikaj in bodo tudi spoznali, kdo ima v temle sporu prav. Jaz sicer že vem, pa nisem tak žlobudrac, da bi vse obešal na veliki zvon.

Dopisi

Mlačevo

Občinske volitve so važna stvar in marsikakšno reč spravijo na dan, ki bi sicer zapadla v zabljivost. Tudi naše občinske volitve v Zalni so razgibale ljudi in se nekateri trudijo v potu svojega obraza, ko sestavljajo kandidatne liste. Ker jim ne gre vse gladko izpod rok, so hudi posebno na JNS. Svoje cvetke odlagajo v »Domoljub«, ki se dela, kakor bi imel v generalnem zakupu vse verske zadeve. Kdo je kriv, ako ne JNS, da ne more gospod Šolar spraviti vse pod en klobuk. Vsi obiski po hišah mu nič ne pomagajo. Mala in Velika Loka imata pred nosom sodnijo in davkarijo v Višnji gori, ali »ljudska« volja nekaterih gospodov jih je odtrgala od Višnje gore in bodo morali romati v Ljubljano. Luče so bile že enkrat kaznovane. Fantje in dekleta so lansko leto nekoliko zarajali, letos pa niso imeli maše in žegnanje so morali opraviti brez tega stoletnega običaja. Pri nas v Mlačevem je bila gostilna na Martinovo ves dan zaprta, ker smo hoteli napraviti Martinovo gostovanje. Nihče ne razume, zakaj se je Sv. Martin tako hudo zameril.

No, in zaradi vseh teh stvari imajo gospodje tako silne težave s svojo kandidatno listo.

Vsega tega pa Domoljubov dopisnik noče razumeti, temveč val krivdo na JNS in jim očita celo vožnjo v Niš. Gospod dopisnik naj kar imenoma navede, koga misli, da mu bomo mogli nuditi priliko za dokazovanje. Le na dan z besedo in kar nič skrivnostnega namigavanja. Zavedni kmetiski možje in fantje so sesatili svojo listo z Vrečarjem kot nosilcem.

Zato bomo šli v boj za neodvisno kmetsko delavsko listo, šli bomo v boj za svobodo in za stare kmetijske pravice, ki nam jih hočejo nekateri teptati.

Dol. Logatec

O žalostnem pojavu žaganja križev je »Kmeti list« zavzel popolnoma pravilno stališče. Mi taka dejanja brez ozira na stranke obsojamo, ker vemo, da je v našem življenju dosti ran in težav, ki jih je treba odstraniti.

Ze večkrat smo želeli, da bi vera ostala vera, ne pa dekla politike. Kjer in kadar pa je kdo naših ljudi to povedal, je pri nasprotnikih žel smeh, zaničevanje in sumničenje. Žalostni dogodki zdaj kažejo sadove takega početja. Tod se nekaj govori, da je tudi evharistični križ v

Gor. Logatec toliko zasekar, da ga lahko pode-re vsak močnejši veter. Ne vemo, koliko je resnice na tem. Želeli bi samo, da se spametujejo vsi, ki so pri nas nategnili lok tako hudo, da je prišlo do takih žalostnih razmer. Če se spametujejo, bodo spoznali, kje so krivci žaganja križev, in jih bodo tudi brez nagrad našli, pa ne tam, kjer jih iščejo sedaj.

Stari trg pri Ložu

Pri nas v Starotrški občini opazamo že več časa trenje, ki je prišlo pri občinskih volitvah do izraza. Padla je 40 letna nasprotna trdnjava in zmagala je kmetsko-delavska lista Jožefa Mlakarja. Dasi ni uživala denarne podpore in ni imela letakov ne od Mlakarja odvisnih ljudi in čeprav so ji očitali, da so na njej komunisti, ki bodo cerkve podirali, da so pofovcji in da ne bo lista dobila opore pri vladi in drugod, da nimajo izobrazbe itd. je le zmagala. Vse dobrote pa so imeli g. pri JRZ l. Čeprav so mobilizirali prav vse, celo ljudi iz obč. zavetišča, so padli s 30 glasovi manjšine. Ljudstvo je hotelo da gredo v kraj ljudje, ki hočejo diktatorsko vladati.

Pokazalo pa je ljudstvo s tem glasovanjem še nekaj, namreč kako mu je pri srcu nekdo, ki ni zrasel na naših tleh, pa vendar hoče povsod ukazovati in biti zraven, kjer je kak dinar, ter može odstavljati po svoji volji kot lutke. Temu pomenijo volitve pravo črepinjsko sodbo po vzorcu starih Grkov.

Podla agitacija je razburila nekatere ljudi, ki so res mislili, da se bodo sedaj podirale cerkve. Kako pa so ljudje sprejeli izid volitev? Zaigrala je loška godba, za kar se danes nekoga preganja dasi ni kriv, dvignili so g. Mlakarja in gromovit živijo se je razlegal daleč tja čez državno mejo. Reči se more, da ni bilo pri nas takega navdušenja izza postanka Jugoslavije. In danes? Kakor znano, nekateri rujejo proti novo izvoljenemu odboru, češ da nima kritja pri posestnikih kot se je izrazil pristaš JRZ. Opozorilo se je pa tudi ljudi, ki so skrito pobirali neke podpise, menda zato, da se vrže to, kar se je javno izglasovalo... Kar se tiče posestnikov, vemo, da stojijo za Mlakarjem tudi vsi tisti, ki niso nikamor glasovali.

Konjice

Ko sem bil v nedeljo, dne 22. t. m. zvečer okrog 8. ure v trgu radi društvenih opravkov, sem se mimogrede oglašil tudi v gostilni g. Ignaca Peniča. Ko sem odprl vrata zadnje sobe, sem zagledal par svojih tovarišev ter se vesel vsedel med nje. V sprednji sobi je sedelo par fantov iz Konjiške vasi. Čez kake četrt ure jih pride še nekaj zraven. Nato je naš tov. Ivan Rejc, ki je sedel levo od mene, prenehal igrati harmoniko in se je med nama razvila debata o godbi. Med tem se iz dru-

ge sobe parkrat zasliši glas razgrajacev in pretepačev: priljubljen vzklík »Avbiks«, toda jaz na to nisem polagal nobene važnosti in se za njih namene sploh nisem zanimal, še manj pa s kom govoril, ker vem, da jim je ta beseda v čast in ponos; saj ti reveži niso imeli dosti dobre vzgoje in lepih vzgledov. Zato je danes v teh razruvanih časih njih glavni namen upljaniti se ter mirne in poštene ljudi napadati, zlasti pa one, ki ne odobravajo njih početja. Rad poslušam pogovore izkušanih in uglednih ljudi, a takšnih razgrajacev — pa samo toliko, da jih spoznam. Človek, ki vse to opazuje, je žalosten, ko vidi toliko pokvarjenosti in pomanjkljivo vzgojene mladine je še na vasi.

Iesensko gnojenje travnikov

Kakor poročajo številni kmetovalci iz vse banovine, se je fosfatna žlindra izkazala kot odlično gnojilo za travnike in deteljišča. Fosfatna žlindra poganja gosto travniško rušo, polno sladke trave in zlahtne deteljice. Tako dosežemo prvovrstno krmo za živino, ki prinaša kmetovalcu boljše uspehe v živinoreji, s povečano mlečnostjo in porastom žive teže.

Opozorjamo zlasti, da vsebujeta domači gnoj in gnojnica premalo fosforne kisline, ki jo je treba dodati v obliki fosfornokisljnih gnojil.

Najprikladnejše in najcenejše fosforno gnojilo za travnike, deteljišča, vinograde in sadovnjake je brezdomno naša domača fosfatna žlindra, ki se mora trositi v jeseni ali koncem zime na zadnji sneg.

Novice

Za zimske večere

bo imela vsaka slovenska kmetska hiša koristno in poučno čtivo, če bo naročena na knjige Kmetijske matice! Za 20 dinarjev prejme vsak član poleg velike kmetijske pratike za leto 1937. še 3 lepe knjige, in sicer: strokovno delo o združništvu, ki bo služilo za praktično vodstvo naših zadrug prav vsem, ki delajo na združnem polju, zlasti pa našim podeželskim združnim delavcem; dalje izvirno povest: »Pot čez Resjec izpod peresa našega pisatelja Winklerja ter končno izvirno slovensko kmetsko veseligr, ki je osvojila vse naše odre.

Naročite se na Kmetijsko Matico takoj! izpod peresa našega pisatelja

× V Zg. Bitnjo je nekaj mladih ljudi neverjetno podivjalo. Neki brezposelni delavci iz Torovega pri Smledniku in dva brezposelna mizarja, prvi iz Zabnice, drugi iz Stražišča so prišli v soboto popoldne v Fabjanovo gostilno in tako razgrajali in divjali, da je moral gostilničar poklicati orožnike iz Kranja na pomoč. Podivjanci pa so navalili tudi na orožnike, ki so morali končno seči po orožju. Dva divjaka so z bajoneti ranili v nogo, nakar se je vdal še tudi tretji. Nato so jih z vozom odpeljali v Kranj, kjer sta oba ranjenca na policijski stražnici obvezala dva zdravnik. Vse tri divjake so potlej zaprli na sreskem sodišču. — Ljudje so si oddahnili in splošna želja je, da naj prejmejo razgrajaci, ki samo kvarijo ugled našemu podeželju, ostro in izdatno kazen. Divjaštvo mora za vsako ceno izginiti iz naših vasi!

Kmet, ki se zaveda svoje moči, ki ve, kaj pomeni zanj lasten dobro urejevan tednik, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu novih naročnikov.

Tudi Vas prosimo!

Če ste prejeli danes v Kmetškem listu priložen naš prospekt, dopisnico in položnico, Vas najljubšeje prosimo, da pridobite Kmetškemu listu do novega leta vsaj 6 novih naročnikov. Za protiuslugo Vam bomo pošiljali v letu 1937. Kmetški list popolnoma brezplačno.

× V Strojni je bil pri prekoračenju meje že 29. oktobra t. l. ustreljen neznan moški. Ker niso mogli ugotoviti, kdo je in odkod, je bil tudi kot neznan pokopan. Šele sedaj se je končno posrečilo ugotoviti njegovo ime. Gre za 25letnega Josipa Jamerja iz Gorenje vasi. Nesrečnik zapušča ženo in dve hčerki.

× V Dolenjem Logatcu se je hudo poškodoval z ročno granato 14letni Slavko Širca. Baj je našel granato v Jački jami, kjer ponikne Logašica. Prismukal se je v Petkovškovo kovačnico in v neopaženem trenutku skušal izprazniti granato. V tem mu je nevarna igrača eksplodirala ter mu v zapetju raztrgala levo roko s tako silo, da so kri in prsti kar brizgali po prostoru. Fantiča, ki je tudi sicer ranjen, so prepeljali v ljubljansko bolnico. Dečko bo ostal vse živne dni pohabljen, v kovačnici zaposlenemu kovaškemu pomočniku se pa po srečnem naključju ni zgodilo nič.

× Iz Zdol pri Brežicah je doma Ivan Rožman, ki je menda pred tremi meseci začel ponarejati denar in se je v tej »stroki« neke precej izuril. Imel pa je seveda smolo. Zagrebška policija ga je prišla v trenutku, ko se je hotel odpeljati v Brežice. Pri njem na domu so pri preiskavi našli precej ponarejenih kovancev po 10 in 20 Din ter nekaj kovine za ponarejanje denarja. Nagrado prejme na sodišču.

× Na Kozjaku so neznan tatovi posestniku Pavlu Martinu ukradli konja, ki je bil vreden 2800 Din. Izginili so kakor dim.

× V Coetincih je zgorelo gospodarsko poslopje z vsemi letošnjimi pridelki posestniku Francu Pukšiču. Gasilec od Sv. Antona se je posrečilo ogenj, o katerem sumijo, da je bil podtaknjen, omejiti. Požar je povzročil okrog 30.000 dinarjev škode.

× Premestitve živinozdravnikov. Premesčeni so bili živinozdravniki dr. Josip Šerbec iz Murske Sobote v Sl. Konjice, dr. Fedor Jevina iz Laškega v petrovske srez, Jože Drole iz Kočevja v stolaški srez, Josip Judnič iz Stolaca v Kočevje.

× V Dolnje Lendavi so prepeljali truplo slovenskega inženjerja Mirka Rohliča, ki se je pri Bihači smrtno ponesrečil na reki Uni. Rohlič je bil doma iz Dol. Lendave in uslužben pri tvrdki Dukić, ki je tudi prevzela stroške za prevoz inženjerjevega trupla v rojstni kraj.

× V Gaberju pri Celju so zopet prijeli neko žensko, ki je neprosto voljnimi materami odpravljala plod. Ker je preiskava še v teku, ne moremo povedati imen. Povemo pa, da taki primeri, ki so vedno bolj pogosti, kriče po ozdravljenju naših socialnih razmer.

× V Melju se je ustrelil v srce neki Dvorčević iz Vrnjačke banje. Obležal je v mlaki krvi in je bil takoj mrtev.

× V Apačah na Dravskem polju je posestnici Katarini Vuk pogorel skedenj. Požar je uničil tudi poleg stoječo stiskalnico. Škoda znaša Din 15.000.—.

× V Spodnjih Jablanah je zopet divjal požar. Tokrat je rdeči petelin planil na gospodarsko poslopje posestnika in gostilničarja Jakoba Beraniča. Poslopje je pogorelo z vsemi poljskimi pridelki vred in cenijo škodo na kakih 10 tisoč dinarjev.

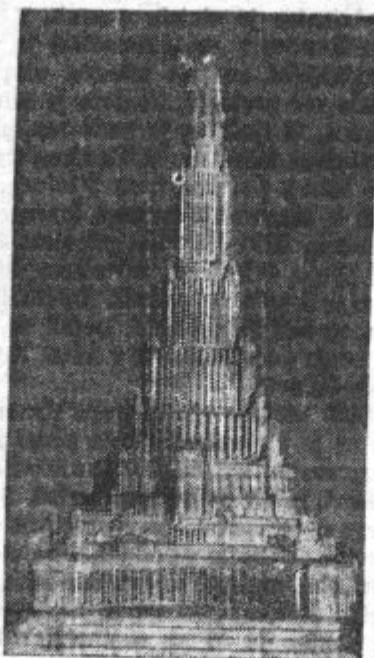
Iz pogovora

Tone: »Kakšen bo neki letos božič?«

Janez: »Narobe, sosed, narobe —«

Tone: »Zakaj?«

Janez: »Ker za božič silijo ljudi v Jeruzalem, čeprav se je Bog rodil v Betlehemu.«

Palača sovjetov v Moskvi, simbol sile in moči mogočne Rusije

Naše gledališke odre in njihove voditelje opozarjamo na novo dramatizacijo Jurčičevih »Rokovnjačev«, ki so izšli v priredbi Ferda Delaka pri založbi »Naš oder« v Ljubljani, Gajeva ul. 8. — Odri, ki si nabavijo 15 izvodov »Rokovnjačev« za ceno din 250.—, so oproščeni vseh avtorskih dajatev za uprizoritev tega dela. — V novi Delakovi dramatizaciji so Jurčičevi »Rokovnjači« popolnoma novo, sodobnemu odru odgovarjajoče močno dramatično delo, ki bo pri občinstvu gotovo našlo popolno razumevanje in močan odmev. Posamezni izvod stane din 20.—.

× Nove poštne znamke, enotne za vse države Male antante, dobimo v kratkem, kakor poročajo češki listi. Znamke pridejo baje v promet hkratu v vseh treh državah Male antante, in sicer 1. marca prihodnjega leta.

× V Remšniku blizu avstrijske meje so orožniki v hiši nekega posestnika našli 700 skatlic saharina. Mož je tihotapil in potem kupčeval s tem blagom. Posestnik in njegov sin sta bila aretirana.

× Pri limbuškem gozdu so te dni našli 19 letnega slikarskega pomočnika Frana Šumaha iz Maribora z odrezanimi nogami. Prepeljali so ga v bolnico v Maribor, kjer pa je še isti dan izdihnil. Sodijo, da je mladenič šel prostovoljno v smrt.

× Med Dolnje Lendavo in Čakovcem je siromašen kmet Peter Varga našel 200 tisoč dinarjev, ki jih je pri kilometrskem kamnu ob cesti pozabil neki veletrgovec, ko je njegov šofer popravil avto. Varga je trgovcu denar takoj vrnil, ta pa mu je odštél 25 tisoč dinarjev najdenine. Tako sta bila zadovoljna oba, trgovec in kmetški poštenjak, ki brzkone še svoj živ dan ni zaslužil lepših tisočakov na tako lahek način.

× Napredek Zagreba. Od l. 1921 do 1931 se je povečalo število prebivalstva v Zagrebu za celih 77.000.

× Najstarejša žena v Jugoslaviji je te dni umrla. To je bila 108 let stara Stevana Savić iz Toplice. Nikdar v svojem življenju ni bila bolna.

× Nosilnice, na katerih je bilo preneseno truplo blagopokojnega kralja Aleksandra I. iz Marseille na vojno ladjo »Dubrovnik« bodo prenešene v vojni muzej v Beogradu, kjer se nahaja že tudi avtomobil, na katerem se je veliki pokojnik vozil na svoji poslednji vožnji po Marseilleu.

× V Št. Ilju je nekdo napadel, ubil in izropal poštarja Ludvika Žunka. Žunko je kakor po navadi okrog 9 zvečer z ročnim vozičkom peljal pošto na kolodvor. Med poštnimi vrečami je bila ena z zneskom Din 14.000.—. Med potjo ga je nekdo napadel, ga strahovito razmesaril in odnesel vrečo z denarjem. Vestni poštar je še isto noč okrog polnoči izdihnil. Orožništvo marljivo preiskuje grozni zločin, ki je razburil vso okolico in so zločincem že na sledu.

× Most čez Donavo. V soboto sta podpisala romunski in jugoslovanski železniški minister dogovor o zgraditvi velikega železniškega in cestnega mostu, ki bo vezal pri Turn-Severinu Rumunijo in Jugoslavijo.

× Obisk tužcev je bil tudi pretekli mesec v Jugoslaviji velik. Samo Dubrovnik je obiskalo 2000 tužcev. Med njimi je bilo največ Čehoslovakov, Avstrijcev, Nemcev in Angležev.

× Volkovi napadajo svinje po Južni Srbiji. V vasi Čičovci so se pojavili že četrtri letošnji jesen in poklali veliko število svinj. Kmetje se boje, da jim bodo volkovi povzročali še večjo škodo pozimi, za to pozivajo oblast na pomoč.

× Nesreča nemškega parnika. V šibeniški luki je zavozil nemški parnik »Planet« na pečine in se nevarno poškodoval. Odvlekli so ga v ladjedelnico v Pulj, kjer ga bodo popravili.

× Vas Podkurnice v Hrastniški občini dobi vodovod, ki ga bo občina gradila v lastni režiji. Od banske uprave je prejela 10.000 dinarjev podpore.

× V Šmarci pri Kamniku je pogorelo gospodarsko poslopje posestniku Fortunatu Cererju, ki ima znano gostilno pri »Baragu«. Kako je požar nastal, se še ne ve. V obširnem gospodarskem posloju je bil hlev, pod in drvarnica, ki je bila polna drv. V zgornjih prostorih poslopja je bilo mnogo slame, krme za živino itd. Živino so vsi rešili iz hleva, vse ostalo pa so pogoltnili plameni. Škoda je velika, zavarovan pa je bil prizadet samo za Din 25.000.—.

× V Centibi, obmejnem kraju, so našli obesnega kmeta Jurija Zadravca. Nekateri pravijo, da se je obesil, ker mu žena ni bila zvesta, drugi trdijo, da je bil ubit. Zagonetni slučaj preiskujejo oblasti, ki skušajo dognati resnico.

× V Plešćicah blizu Banjaluke je 25 letni kmet Stojan Milić padel na železne vile, ki so mu predrle prsni koš. Nesrečo sta opazila dva njegova tovariša. Prihitela sta na pomoč in kmetu takoj potegnili vile iz prsi. Vzlic temu je nesrečni Milić v silnih mukah kmalu za tem izdihnil.

× V Totovcu je na žalosten način končal 28 letni kmet Stefan Bednjač. Zaradi vlomov in tatvin, ki jih je izvrševal v družbi več pajdašev, je bila izdana za njim tiralica. Orožniki so ga končno izsledili v neki gostilni v Totovcu. Tam pa je Bednjač tajil svojo istovetnost in pred gostilno dejansko napadel dva orožnika. V silobranu je nato eden izmed orožnikov zabodel Badnjača z bajonetom v prsa. Vlomilec je na mestu izkrvavel in umrl, glavna njegova vlomilska tovaršija pa je že pod ključem.

× V Jaršah je pri zajemanju vode padla v vodnjak 62 letna prevžitarica Ana Benkova. Domači in sosedje so jo sicer takoj potegnili iz vodnjaka, vendar so bile njene poškodbe prehude in jim je takoj podlegla. Truplo tragično preminule in povsod v okolici priljubljene žene so pokopali na pokopališču v Št. Lambertu. N. v m. p.!

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajte zaslužka, »Kmetški list«!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in pocenil

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 25
TELEFON ŠTEV. 25-52

× Pri Sv. Lenartu v Selški dolini se je enorazredna šola razširila v dvorazrednico. Za enako razširitev šole se potegujejo tudi v Martinjem vrhu, kar je pač dokaz, kako živo se naše podeželje zaveda pomena in vrednosti izobrazbe.

× V Zagrebu je na doslej še nepojasnjen način nastal požar v veliki tovarni »Penkala«, ki je last delniške družbe z enakim imenom. Po površni rešitvi je ogenj povzročil najmanj pol milijon škode.

× V Praprotnem v Selški dolini so se neki neznanzi splazili v hišo gostilničarja Janeza Goloba. Odnegli so za Din 1200 tobaka in tobačnih izdelkov. Tatove zasledujejo orožniki iz Zeleznikov.

× V Varaždinu je prispela komisija, sestavljena iz oficirjev in trgovcev iz Perzije. Komisijo vodi polkovnik Reza Gholi iz Teherana in kupuje v naši državi konje za perzijsko vojsko. Perzijci so doslej nakupili že več sto konj, kupujejo pa še dalje in bodo radi nakupa konj obiskali še razne podravske kraje.

Po svetu

■ Most samomorilcev bi lahko imenovali prekrasni most, ki je speljan čez reko Kolorado med mestoma Los Angeles in Pasadena. V dveh tednih je skočilo s tega mostu 100 ljudi v reko in tako pobegnili iz življenja. Policija je sedaj postavila na most posebno stražo, ki preži na samomorilne kandidate. To je število samomorov sicer nekoliko omejilo, vendar pa samomorov z mostu ni moglo preprečiti.

■ Za stavo je popil sedem litrov novega vina Jurij Romanski v Feldbredu na Madžarskem. Jurij je stavo dobil, toda čez pol ure mu je postalo slabo in je umrl.

■ Zaradi visokih cen živlenskimi potrebščinam so se pojavile hude demonstracije v nekem ameriškem mestu. Razdražena množica je napadla trgovce in jih nekaj pobila, druge pa poglala v beg in jih med potjo strahovito pretepla. Policija je napravila red.

■ Smodnišnica je zletela v zrak. V mestu Latazunas (Ekvador v Južni Ameriki) je v tamkajšnji smodnišnici nastala silovita eksplozija, ki je raznesla vse poslopje. Nesreča je zahtevala 4 smrtne žrtve, 15 ljudi pa je hudo ranjenih.

■ Pokvarjena mladina. V Kecsckemetu (Madžarska) so šolarji pod vodstvom 9 letnega tovariša vlomili v stanovanje nekega Meszarosa in odnesli za okrog 3000 dinarjev gotovine. Fantiči so opravili svoje delo prav »strokovnjaško« in tudi ves denar kmalu zabunkali. Ko jih je policija prišla, so bili že vsi suhi. Dejali so, da so pobudo za svoja početja dobili v kinu. Res, lepi izgledi za bodočnost.

■ Na 2000 metrov visoko goro Kramer pri Garmischu se je v planinsko kočjo podal stradal neki G. Harmens iz Berlina. Mož je z lakotjo hotel priklicati smrt, prišli so pa prej turisti. Spravili so čudaškega obupanca, ki je v planinah stradal že ves teden, v dolino in ga oddali v bolnico. Čeprav je imel obe nogi zmrznjeni, mu bodo zdravniki le rešili življenje, ki ga je možakar tako zasovražil. Čudno je to na svetu: Nekateri se življenja brani, pa ga mu ponujajo, drugi bi živel rad, pa mu ni dovoljeno.

■ Pet let ječe, ker je zbiral za Špance. V Leobnu je bil obsojen na pet let ječe nezaposleni šofer Engelbert Hirzenberg iz Donawitza, ker je zbiral za špansko ljudsko fronto darove. Avstrijsko porotno sodišče ga je obsodilo zaradi — veleizdaje, čeprav ni skrivil niti lasu avstrijskemu režimu.

■ Pol milijona dolarjav ima dnevno Amerika škode radi stavke pristaniškega delavstva, ki je izbruhnila tam v silno velikem obsegu.

Sejmi

30. novembra: v Gočah, Kočevju, Zeleznikih, Planini, Kalu, Tržiču, Turjaku, Vačah, Martinji vasi, Celju, Sv. Andražu nad Ptujem, Rogatcu, Veržetu.

2. decembra: v Krškem, Jesenicah na Gor., Zagorju ob Savi.

3. decembra: v Mokronogu, Kamni gorici, Jesenicah, Radgoni, Planini, Konjicah, Turnišču.

4. decembra: v Krškem, Gomilskem, Polju, Šmarju pri Jelšah, Mežici.

5. decembra: v Ložu, Dobropoljah, Križevcih.

Važnejša radio predavanja

od 29. novembra do 6. decembra 1936.

Nedelja, 29. novembra. 9.45: Verski govor (p. Zakrajšek) — 17.00: Nasveti za kmetovalce (g. Ludvik Puš).

Ponedeljek, 30. novembra. 18.00: Zdravniška ura: O zraku (dr. Breclj).

Torek, 1. decembra. 18.40: Naše zedinjenje (dr. Capuder).

Sreda, 2. decembra. 18.40: Pomen rudarstva za naše narodno gospodarstvo (ing. Goštiša).

Petek, 4. decembra. 11.00: O življenju in smrti Ljubija Bartola, junaka-rešitelja iz Drage (g. Mrzel) — 18.00: Pomoč otroku pri jezikovnem pouku (ga. Peganova).

Sobota, 5. decembra. 18.40: Današnji denarni problem (g. dr. Jože Mihelak) — 20.00: Zunanja politika (dr. Kuhar).

Vrednostni papirji

2 1/2 % Vojna škoda	Din 375—378
7 % investicijsko posojilo	Din 85—86
7 % Drž. hipotek. banka	Din 88—89
6 % begluške	Din 69—70
4 % agrarne	Din 50—51
7 % Blair posojilo	Din 76—77
8 % Blair posojilo	Din 86—87
Privilegirane agr. banke	Din 195—196

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 4320
1 nemška marka	Din 1752
1 švicarski frank	Din 10—
1 angleški funt	Din 21250
1 francoski frank	Din 202
1 češkoslovaška krona	Din 154
1 italijanska lira	Din 230

Praščereici

Belgijski prašek „Provendeine“ naglo debeli Vaše prašče, napravi jih bolj odporne zoper bolezni. Zastopnik za Celje: g. Valentin Kunstek, Aškerčeva št. 4. Zastopnik za Mursko Soboto: g. Evgen Kušter, Radgonska cesta. Pošiljamo po povzetju: 1 škatla z 800 gr Din 25—, 6 škatel Din 105—.

PROVENDEINE, družba z o. z., BEOGRAD, Francuska 35

Brzoparilniki

bakreni in železni, pocinkani od Din 400— dalje. Kotli za žganjekuho vseh sistemov. Filtri za vino in vsa v našo stroko spadajoča dela najceneje pri

.KOTLARKA d.o.o. Ljubljana
Kolodvorska ul. 23 Tel. 3792 Cenik zastoj

»**EKONOM**« osrednja gospodarska zadruga v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7. Nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo domačo in banaško moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago itd.

VELIKA ZALOGA vseh vrst umetnih gnojil, modre galice, trboveljskega in splitskega portland cementa ter vseh vrst zidne opeke kakor tudi krovcev tovarn »ILOVAC«, Karlovac, »Bohne«, Vel. Kikinda, in Jelovšek, Vrhnika.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo **v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1**

Telefon št. 28-47 Rač. pošt. hran. št. 14.257 Brzjavi: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

N o v e v l o g e
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune